

**Chef för ledarredaktionen:** Johannes Aman, epost: johannes.aman@dn.se

**Ledarskribenter:** Susanna Birgersson, Erik Helmersson, Gunnar Jonsson, Hanne Kjöllner, Carl Johan von Seth, Amanda Björkman (vik). **Webb:** dn.se/ledare

**Kolumnen.** Golnaz Hashemzadeh Bonde

# Fruktan får inte ta överhanden

Rädslan är i grunden god. Vi behöver den. Men efter attentaten i Köpenhamn kan den bli det största hotet mot vårt samhälle.

Efter terrordåden i Köpenhamn tänker jag för första gången att vi lever i en farlig tid. Att också vi här i säkra, trygga Sverige lever i en farlig tid. Att någon blåst på det ogräs som hatet är och att vinden sedan spridit dess små frön ända upp hit till våra vackra ängar.

Jag oroar mig för första gången för min dotters framtid. Vill inte att hennes bror ska ge sig ut i staden utan att han ska vara hemma. Säker.

Undrar om det är nu man flyr till USA eller åtminstone till Gotland, men inser att terrorn och hatet inte har några gränser längre. Att hav och stora landarealer inte räcker för att skapa avstånd mellan kärlek, liv, tolerans och det där andra. Att allting plötsligt är här och nu.

**Hela min uppväxt** har jag tänkt att Sverige är säkert. Att vad som än händer ute i världen så kommer vi att alltid vara trygga i Sverige. Tacksamheten över att jag fick komma hit och ta del av den säkerheten bär jag med mig varje dag.

När våra renoverande grannar river väggar så att det dundrar och vibrerar i vår lägenhet ropar jag åt min man att han måste ut med barnen, nu direkt. Han tittar frågande, förstår inte. Och det gör inte jag heller förrän de är ute.

Då sjunker jag ner på min pappas gamla persiska matta och hör ljud och känner känslor som jag inte har några bilder till.

Dunder och vibrationer väcker minnen från en tid som jag inte borde minnas. De är rester av bomber som faller från himlen, slår byggnader i tusentals bitar. De är skärvor av skrikande vuxna människors fruktan när de springer mot skyddsrummen.

De är ett barns nakna hjälplöshet när

kriget slår mot fönstret som ilsket regn. Allting tränger in under huden. Allting finns kvar. Allting kommer till slut fram. Det kommer fram när grannen river väggar, eller när flyglarmet testas fyra gånger om året.

Det kommer fram när uniformerade poliser kommer in på restaurangen och mina ögon fortfarande ser dem som soldater med maskingevär.

Det jag känner är oftast inte mer än ett nyp i bröstkorgen. Jag måste tänka efter för att komma på: Just det. Jag är rädd.

**Jag levde i kriget** mina första tre år. De senaste 29 åren har jag bott i trygga, säkra Sverige.

Min tid i otrygghet var väldigt kort i relation till min långa tid i trygghet. Men det räckte för att rädslan skulle sätta sig någonstans i min märg och framkalla fruktan i alldeles vardagliga situationer. För det är så det funkar. Att uppleva faran väcker rädslan till liv, och sedan sitter den där i våra kroppar som ett eget väsen. Den sitter där kanske utan att vi är medvetna om den. Den sitter där fast den är irrationell. Den sitter där fast vi vill slippa den.

Så när hotet smyger runt våra knutar så är det inte bara faran jag är rädd för. Jag är också rädd för den rädsla som faran väcker.

Ibland är det höga smållar vi blir rädda för men allra oftast är det våra medmänniskor som skrämmer oss. Allra oftast gör rädslan att vi vill skydda oss från de människor som skulle kunna tänkas skada oss.

**Vi blir rädda för** personer som ser ut som att de skulle kunna utföra terrordåd. Den som bär en väska, eller den som håller händerna i fickorna. Den som går med raska steg, eller den som drar benen efter sig. Den som pratar

**Terroristerna och extremisterna kommer aldrig bli någon majoritet. Men rädda människor, de kan bli många.**

högt i mobilen, eller den som viskar. Den som har täckt hår, eller den som har rufsigt svart. För rädslan har långa och många tentakler. Rädslan finner föda i hörn våra blickar missar.

**Det är rädlans** uppgift. Rädslan är i grunden god. Vi behöver den. Rädslan vill hålla oss säkra, hålla oss vid liv. Men trots sina goda intentioner så är rädslan i sig också en bov.

Rädslan får oss att se hot där vi egentligen är trygga. Rädslan får oss att känna oss mindre säkra än vi är. Och därmed föder den ännu mer rädsla. Både i oss själva och i andra.

För vår rädsla gör att någon annan börjar frukta att bli den som folk är rädda för. Att bli den som folk tror kommer att göra någon illa. Vår rädsla väcker hos någon annan rädslan för att bli utpekad, skuldbelagd. Den väcker hos någon annan rädslan för sura blickar, hatord, dörrar som stängs i ansiktet. Den väcker hos någon annan rädslan för slag och sparkar. Vår rädsla väcker hos någon annan rädslan för att hennes son ska fara illa. Rädslan för att folk ska tro att han är farlig.

När faran kommer blir vi rädda. Och vår rädsla sätter sig djupt. Den sätter sig i våra kroppar. Den sätter sig i vår människosyn. Det är all denna rädsla som är det största hotet mot oss och mot vårt Sverige.

Terroristerna och extremisterna kommer aldrig bli någon majoritet. Men rädda människor, de kan bli många. Och vanliga rädda människor kan göra stor skada.

Rädda människor är de som pekar ut oskyldiga. Rädda människor är de som stänger andra ute. Rädda människor attackerar andra. Rädda människor börjar till slut tumma på friheten och på demokratin. Och i slutändan är det rädda människor som blir extremister.



**Golnaz Hashemzadeh Bonde** är grundare av organisationen Inkludera Invest, författare och fristående kolumnist i DN.

## Barnäktenskap.

# Hustrurollen är inget för 14-åringar



**Hanne Kjöllner**  
Ledarskribent

ur ska man se händelsen med den 14-åriga asylsökande flickan som fick sitt äktenskap med den 21-åriga mannen sanktionerat av Skatteverket, som Ekot rapporterade om under torsdagen? Som en lucka i lagen, ett olycksfall i arbetet eller rentav ett korrekt agerande från svenska myndigheters sida?

Tja, det beror på. Ska vi tänka principiellt eller individuellt? Långsiktigt eller kortsiktigt? Juridiskt eller pragmatiskt?

Juridiskt är saken glasklar. Sverige

har en lagstiftning mot barnäktenskap. Alltså borde inga äktenskap med omyndiga åtnjuta någon form av myndighetsvälsignelse.

**Men om det är** en 17-årig tvåbarnsmor som reser in i Sverige med sin 19-åriga make – är det då rimligt att skilja makarna åt? Barn ska behandlas som barn. Visst. Men gäller det också barn som har barn? Och som kanske bara har några veckor kvar till myndighetsdagen?

Det finns en ventil i lagen som medger undantag om ”synnerliga skäl” föreligger. Vad som räknas dit är oklart, men nog kan man föreställa sig att det finns situationer när en stenhård gränsdragning mot den exakta 18-årsdagen riskerar att stjälpa mer än hjälpa.

Det är givetvis en avgörande skillnad mellan nästan 18 och 14 år. Sex med barn som inte fyllt 15 år klassas som våldtäkt. Och att ett gift par har sex

**Barn är barn. Visst. Men gäller det också barn som har barn?**

måste betraktas som troligt. Borde inte det betyda att den äkta mannen borde registreras som brottsmisstänkt snarare än gift? Vi kan ju inte ha en rättstillämpning som graderar våldtäkt mot barn utifrån hårfärg.

**Ulrika Rogland**, välkänd jurist som arbetat mycket med våldsbrott mot kvinnor och barn, säger att det är mycket möjligt att Ekots rapportering resulterar i att en förundersökning inleds. Eller åtminstone i en så kallad

orosanmälan till socialtjänsten.

På lång sikt, och utifrån ett utilitaristiskt perspektiv, vore ett stenhårt förbud mot äktenskap med barn det enda rätta. Men man ska vara medveten om att den hårda linjen i enskilda fall kan leda till att gravida flickor från hederskulturer förskjuts, dödas eller begår självmord.

Barnperspektivet är viktigt. Men vilket är det? Det enskilda gifta barnet eller det stora kollektivt minderåriga vi vill skydda?



Inget för minderåriga.

Foto: Caroline Tibell